

ПУБЛИЧНА ЛЕКЦИЯ НА ТЕМА:

„БЪЛГАРИЯ СЛЕД ЧЕРНОБИЛСКАТА ЯДРЕНА АВАРИЯ“

„България след Чернобилската ядрена авария“ – поредната публична лекция от лекторията „Светът на физиката – на живо“, организатори на която са Столична библиотека, списание „Светът на физиката“ – печатен орган на Съюза на физиците в България, и катедра „Физика“ при МГУ „Св. Иван Рилски, ще се състои на **9 април (вторник) от 17.30 ч. в Американския център в Столична библиотека – пл. „Славейков“ № 4.**

В настоящата лекция няма да се говори за ядрената авария в Чернобилската атомна централа на 26 април 1996 г, нито за причините довели до нея и за подвига на пожарникарите и ликвидаторите. Лекцията няма да бъде просто исторически разказ за миналото, а предупреждение за бъдещето – едно предупреждение, което е насочено към бъдещите поколения, към политиците, които носят отговорността за бъдещето и сигурността на ядрената енергетика, и към учените и специалистите, които не бива да се подлагат на натиск, обусловен от конюнктурни, дребнополитически проблеми.

Това е разказ, който да ни напомня, че вземането на решения по отношение на ядрената енергетика и безопасност изисква висок морал, честност и отговорност. Политиците трябва да са отлично осведомени, а обществото трябва да е убедено за рисковете и последиците от техните действия в тази област, които не трябва да бъдат зависими от печалби или политически интереси. Учените и специалистите също трябва да запазят своята независимост и да се ръководят от научни факти и етични принципи, а не от външен натиск и интереси, различни от тези на българските граждани.

Лекцията е посветена преди всичко на хората – ядрени физици, радиохимици, военни медици. Техните имена може да са забравени днес, а истината отново да е замечена някъде в ъгъла на историята. Но ще припомним и за тяхната отдаденост на истината, за да се запази паметта за тях и за това, което са направили в името на човешкото здраве и безопасност.

Ще бъдат показани и кадри от документалния филм „Хроники за неудобната истина“, посветен на „Българския Чернобил“ – един проект на лектора **Атанас Кръстанов**, започнат през 2023 г., в който ще научим за влиянието на Чернобилската авария върху нашите съвременници. Сценарият на филма е изграден по спомените и с любезното разрешение на малкото останали живи свидетели на отминалите трагични събития.

Атанас Кръстанов от 2017 г. до настоящия момент е главен експерт в Дирекция „Аварийна помощ и превенция“ и консултант в Столична община, където отговаря главно за разработване на планове, сценарии и техническа документация и указания за защита от природни и индустриални бедствия – наводнение, земетресение, радиационна и ядрена авария. Участва активно в обучението на деца, служители от общината и други групи за защита от бедствия, както и на полицаи, жандармерия и гранична полиция за действия като първи реагиращи в случаи на индустриални бедствия и аварии.

През 1980 г. веднага след завършване на специалност „Физика на твърдото тяло“ във Физическия факултет на СУ „Климент Охридски“ започва работа в секция „Технологичен контрол и физичен анализ“ на Института по микроелектроника и участва в

разработката и производство на МОС интегрални схеми с последващо внедряване в Завода за полупроводници в Ботевград. От 1986 г. работи в Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели отначало като инспектор по радиационна безопасност, а впоследствие като ръководител на Аварийен център за изпълнения на задълженията на България, произтичащи от Конвенциите за оперативно уведомяване при възникване на ядрена авария и за помощ в случай на авария в АЕЦ.

След аварията в Чернобил организира редовното събиране на данни и информация за радиационната обстановка в страната и регулярни включвания по радио „Хоризонт“ на БНР, предаването „12+3“. Осъществява тясна връзка и сътрудничество с водещи журналисти за разясняване на терминологията и фактическата обстановка свързани с радиоактивните замърсявания. Разработва и използва първите модели за прогнозиране на разпространението на радиоактивните замърсявания в случай на авария, както и различни модели за оценка на дозовото натоварване и др. съгласно приетите конвенции на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ).

От 1990 до 2017 г. развива частен бизнес в областта на технологии, маркетинг и внедряване на различни приложения в индустрията и бизнеса.

Има издадени книги в редица области, в които е работил. Написал е сценарий за обучителен филм „Правила за защита при радиационна авария“.